TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. birželio 14 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Vartotojų apsauga — Alternatyvaus ginčų sprendimo (AGS) procedūros — Direktyva 2008/52/EB — Direktyva 2013/11/ES — 3 straipsnio 2 dalis — Vartotojų pateiktas prieštaravimas vykdant kredito įstaigos inicijuotą įsakymo sumokėti procedūrą — Teisė kreiptis į teismą — Nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatytas privalomas naudojimasis mediacijos procedūra — Pareiga naudotis advokato paslaugomis — Ieškinio priimtinumo sąlyga“

Byloje C-75/16

dėl *Tribunale Ordinario di Verona* (Veronos teismas, Italija) 2016 m. sausio 28 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. vasario 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Livio Menini,

Maria Antonia Rampanelli

prieš

Banco Popolare Società Cooperativa

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta (pranešėja), teisėjai E. Regan, J.-C. Bonichot, C. G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

posėdžio sekretorius R. Schiano, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. lapkričio 24 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* D. Del Gaizo,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos M. Hellmann ir T. Henze,

— Europos Komisijos, atstovaujamos E. Montaguti, C. Valero ir M. Wilderspin,

susipažinęs su 2017 m. vasario 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: italų.

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/11/ES dėl alternatyvaus vartotojų ginčų sprendimo, kuria iš dalies keičiami Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 ir Direktyva 2009/22/EB (Direktyva dėl vartotojų AGS) (OL L 165, 2013, p. 63), ir 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų (OL L 136, 2008, p. 3) išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Livio Menini ir Maria Antonia Rampanelli ginčą su *Banco Popolare Società Cooperativa* dėl L. Menini ir M. A. Rampanelli einamosios sąskaitos, turimos *Banco Popolare*, debeto likučio padengimo pagal šio banko su jais sudarytą kredito sutartį.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2008/52

3 Direktyvos 2008/52 8 ir 13 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(8) Šios direktyvos nuostatos turėtų būti taikomos tik mediacijai tarptautiniuose ginčuose, tačiau jokiu būdu neturėtų būti draudžiama valstybėms narėms taikyti tokių nuostatų ir vidaus mediacijos procesams.

<…>

(13) Šioje direktyvoje numatyta mediacija turėtų būti savanoriškas procesas – šalys pačios vadovautų procesui ir galėtų jį organizuoti kaip nori bei nutraukti bet kuriuo metu.<…>“

4 Pagal šios direktyvos 1 straipsnį:

„1. Šios direktyvos tikslas – sudaryti geresnes alternatyvaus ginčų sprendimo galimybes ir propaguoti taikų ginčų sprendimą, skatinant naudotis mediacija bei užtikrinant subalansuotą mediacijos ir teismo proceso ryšį.

2. Ši direktyva taikoma civilinėms ir komercinėms byloms tarptautinių ginčų atveju, išskyrus teises ir pareigas, kuriomis šalys pačios negali disponuoti pagal atitinkamą taikytiną teisę. Visų pirma šis reglamentas netaikomas mokesčių, muitų ar administracinėms byloms arba valstybės atsakomybei už veiksmus ir neveikimą vykdant valstybės įgaliojimus (*acta iure imperii*).

<…>“

5 Šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje tarptautinis ginčas – ginčas, kai bent vienos iš ginčo šalių nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje nei bet kurios kitos ginčo šalies valstybėje narėje tą dieną, kurią:

a) šalys susitaria naudotis mediacija kilus ginčui;

b) teismas nurodo naudotis mediacija;

c) pagal nacionalinę teisę kyla pareiga naudotis mediacija; ar

d) taikant 5 straipsnį šalys paraginamos naudotis mediacija.“

6 Tos pačios direktyvos 3 straipsnio a punkte „mediacijos“ sąvoka apibrėžiama kaip struktūrinis procesas, neatsižvelgiant į tai, kaip jis pavadintas ar nurodytas, kai dvi ar daugiau ginčo šalių savanoriškai stengiasi pačios susitarti dėl ginčo sprendimo padedamos mediatoriaus. Šis procesas gali būti inicijuotas šalių arba pasiūlytas ar nurodytas pradėti teismo, arba numatytas pagal valstybės narės teisę.

7 Direktyvos 2008/52 5 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Šia direktyva nedaromas poveikis nacionalinės teisės aktams, kuriuose nustatyta, kad mediacija yra privaloma, arba kuriais taikomos su mediacija susijusios paskatos arba sankcijos, tiek prieš prasidedant teismo procesui, tiek jam jau prasidėjus, jeigu šie teisės aktai neužkerta kelio ginčo šalims pasinaudoti teise kreiptis į teismą.“

Direktyva 2013/11

8 Pagal Direktyvos 2013/11 16, 19 ir 45 konstatuojamąsias dalis:

„(16) <…> Ši direktyva turėtų būti taikoma vartotojų teikiamiems skundams dėl komercinės veiklos subjektų. Ji neturėtų būti taikoma komercinės veiklos subjektų teikiamiems skundams dėl vartotojų ar komercinės veiklos subjektų tarpusavio ginčams. Vis dėlto tai neturėtų trukdyti valstybėms narėms priimti arba palikti galioti nuostatas dėl tokių ginčų sprendimo ne teisme tvarkos;

<…>

(19) kai kuriuose esamuose Sąjungos teisės aktuose jau yra nuostatų dėl [alternatyvaus ginčų sprendimo (AGS)]. Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą, reikėtų nustatyti, kad teisės normų kolizijos atveju šios direktyvos nuostatoms būtų teikiama pirmenybė, išskyrus atvejus, kai joje aiškiai numatyta kitaip. Visų pirma šia direktyva neturėtų būti daromas poveikis <…> [Direktyvai 2008/52], kurioje jau yra nustatytos mediacijos sistemos Sąjungos lygiu, kurios visų pirma pasitelkiamos sprendžiant tarptautinius ginčus, neužkertant kelio taikyti tą direktyvą vidaus mediacijos sistemoms. Ši direktyva skirta būti horizontaliai taikoma visų rūšių AGS procedūroms, įskaitant AGS procedūras, kurioms taikoma [Direktyva2008/52];

<…>

(45) teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą yra pagrindinės teisės, nustatytos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje. Todėl AGS procedūros neturėtų būti skirtos pakeisti teismines procedūras ir neturėtų atimti iš vartotojų ar komercinės veiklos subjektų teisės siekti ginti savo teises teisme. Šia direktyva neturėtų būti trukdoma šalims naudotis savo teise pasinaudoti teismų sistema. Atvejais, kai ginčo nepavyko išspręsti vykdant konkrečią AGS procedūrą, kurios rezultatas nėra privalomas, šalims vėliau neturėtų kilti kliūčių pradėti su tuo ginču susijusį teismo procesą. Valstybės narės turėtų galėti laisvai pasirinkti tinkamas priemones šiam tikslui pasiekti. Jos turėtų turėti galimybę nustatyti, *inter alia*, kad ieškinio senaties terminai AGS procedūros metu nepasibaigia.“

9 Šios direktyvos 1 straipsnis suformuluotas taip:

„Šios direktyvos tikslas – pasiekti aukšto lygio vartotojų apsaugą ir taip prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo, užtikrinant, kad vartotojai galėtų savanoriškai pateikti skundus dėl komercinės veiklos subjektų, taikančių nepriklausomas, nešališkas, skaidrias, veiksmingas, greitas ir sąžiningas [AGS] procedūras. Šia direktyva nedaromas poveikis nacionalinės teisės aktams, pagal kuriuos dalyvavimas tokiose procedūrose yra privalomas, jei tokiais teisės aktais šalims netrukdoma pasinaudoti savo teise kreiptis į teismą.“

10 Minėtos direktyvos 3 straipsnyje numatyta:

„1. Jeigu šioje direktyvoje nenustatyta kitaip, jei kuri nors šios direktyvos nuostata prieštarauja nuostatai, nustatytai kitame Sąjungos teisės akte, susijusiame su teisių gynimo ne teisme procedūromis, kurias vartotojas inicijuoja komercinės veiklos subjekto atžvilgiu, šios direktyvos nuostatai teikiama pirmenybė.

2. Šia direktyva nedaromas poveikis Direktyvai [2008/52].

<…>“

11 Tos pačios direktyvos 4 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Šioje direktyvoje:

a) vartotojas – fizinis asmuo, kuris veikia siekdamas su savo verslu, prekyba, amatu ar profesija nesusijusių tikslų;

b) komercinės veiklos subjektas – valstybės ar privačiai valdomas fizinis arba juridinis asmuo, kuris veikia siekdamas su savo verslu, prekyba, amatu ar profesija susijusių tikslų, įskaitant kitą asmenį, veikiantį komercinės veiklos subjekto vardu arba jo naudai;

c) pirkimo–pardavimo sutartis – sutartis, pagal kurią komercinės veiklos subjektas perduoda arba įsipareigoja perduoti prekių nuosavybės teises vartotojui, o vartotojas sumoka arba įsipareigoja sumokėti už jas kainą, įskaitant sutartį, kurios objektas yra tiek prekės, tiek paslaugos;

d) paslaugų sutartis – sutartis, išskyrus pirkimo–pardavimo sutartį, pagal kurią komercinės veiklos subjektas suteikia arba įsipareigoja teikti paslaugą vartotojui, o vartotojas sumoka arba įsipareigoja sumokėti už ją kainą;

e) vidaus ginčas – sutartinis ginčas, kylantis dėl pirkimo–pardavimo arba paslaugų sutarties, kai vartotojas užsakydamas prekes ar paslaugas gyvena toje pačioje valstybėje narėje, kurioje yra įsisteigęs komercinės veiklos subjektas;

f) tarpvalstybinis ginčas – sutartinis ginčas, kylantis dėl pirkimo–pardavimo arba paslaugų sutarties, kai vartotojas užsakydamas prekes ar paslaugas gyvena kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra įsisteigęs komercinės veiklos subjektas;

g) AGS procedūra – 2 straipsnyje nurodyta procedūra, kuri atitinka šioje direktyvoje nustatytus reikalavimus ir kurią vykdo AGS subjektas;

h) AGS subjektas – subjektas, nesvarbu kaip vadinamas ar nurodomas, įsteigtas ilgam laikui, teikiantis ginčų spendimo pagal AGS procedūrą paslaugas ir įtrauktas į sąrašą pagal 20 straipsnio 2 dalį;

i) kompetentinga valdžios institucija – valdžios institucija, valstybės narės paskirta šios direktyvos tikslais ir įsteigta nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygiu.

2. Komercinės veiklos subjektas yra įsisteigęs:

— savo veiklos vietoje, jei komercinės veiklos subjektas yra fizinis asmuo,

— savo oficialios buveinės vietoje, centrinės administracijos vietoje arba veiklos vietoje, jei komercinės veiklos subjektas yra bendrovė ar kitas juridinis asmuo, fizinių ar juridinių asmenų asociacija, įskaitant filialą, agentūrą ar kitą subjektą.

3. AGS subjektas yra įsteigtas:

— AGS veiklos vykdymo vietoje, jei jį valdo fizinis asmuo,

— juridinio asmens arba fizinių ar juridinių asmenų asociacijos AGS veiklos vykdymo vietoje arba oficialios buveinės vietoje, jei jį valdo juridinis asmuo arba fizinių ar juridinių asmenų asociacija,

— valdžios institucijos arba kitos viešosios įstaigos buveinės vietoje, jei jį valdo valdžios institucija ar kita viešoji įstaiga.“

12 Direktyvos 2013/11 8 straipsnis suformuluotas taip:

„Valstybės narės užtikrina, kad AGS procedūros būtų veiksmingos ir atitiktų toliau nurodytus reikalavimus:

a) AGS procedūra egzistuoja ir yra nesunkiai prieinama elektroniniu ir neelektroniniu būdu abiem šalims, neatsižvelgiant į jų buvimo vietą;

b) procedūra šalys gali naudotis neprivalėdamos naudotis advokato ar teisės konsultanto paslaugomis, tačiau procedūra neatima iš šalių teisės gauti nepriklausomą konsultaciją ar būti atstovaujamoms trečiosios šalies ar gauti trečiosios šalies pagalbą bet kuriame procedūros etape;

c) AGS procedūra vartotojams yra nemokama arba yra prieinama už nominalų mokestį;

<…>“

13 Šios direktyvos 9 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad vykdant AGS procedūras:

<…>

b) šalims būtų pranešta, kad jos nėra įpareigotos naudotis advokato ar teisės konsultanto paslaugomis, tačiau bet kuriame procedūros etape jos gali prašyti nepriklausomos konsultacijos arba joms gali atstovauti ar padėti trečioji šalis;

<…>

2. Vykdant AGS procedūras, kuriomis ginčą siekiama išspręsti pasiūlant sprendimą, valstybės narės užtikrina, kad:

a) šalys turėtų galimybę pasitraukti iš procedūros bet kuriame jos etape, jeigu yra nepatenkintos procedūros eiga arba veikimu. Apie tą teisę jos informuojamos prieš pradedant procedūrą. Jei pagal nacionalines taisykles komercinės veiklos subjektas AGS procedūrose dalyvauti privalo, šis punktas taikomas tik vartotojui;

<…>

3. Jei pagal nacionalinę teisę AGS procedūros nustato, kad jų rezultatas tampa privalomu komercinės veiklos subjektui, kai vartotojas sutinka su siūlomu sprendimu, laikoma, kad 9 straipsnio 2 dalis taikytina tik vartotojui.“

14 Minėtos direktyvos 12 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad stengiantis išspęsti ginčą šalims, kurios naudojasi AGS procedūromis, kurių rezultatas nėra privalomas, nebūtų užkertamas kelias vėliau pradėti su tuo ginču susijusį teismo procesą dėl AGS procedūros metu pasibaigusių ieškinio senaties termino.

2. 1 dalis nedaro poveikio tarptautinių susitarimų, kurių šalys yra valstybės narės, nuostatoms dėl ieškinio senaties termino.“

Italijos teisė

15 2010 m. kovo 4 d. *Decreto legislativo n. 28 Attuazione dell'articolo 60 della legge 18 giugno 2009, n. 69, in materia di mediazione finalizzata alla conciliazione delle controversie civili e commerciali* (Įstatyminis dekretas Nr. 28, kuriuo įgyvendinamas 2009 m. birželio 18 d. Įstatymo Nr. 69 dėl mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose 60 straipsnis; GURI, Nr. 53, 2010 m. kovo 5 d., p. 1, toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 28/2010), kuriuo Direktyva 2008/52 buvo perkelta į Italijos teisę (*ratione temporis* taikoma šio įstatymo redakcija), 4 straipsnio 3 dalyje nurodyta:

„Pasamdytas advokatas privalo informuoti ginamąjį apie galimybę pasinaudoti šiuo dekretu reglamentuojama mediacijos procedūra ir 17 ir 20 straipsniuose nustatytomis mokestinėmis lengvatomis. Advokatas ginamąjį taip pat informuoja apie tuos atvejus, kai mediacijos procedūra yra būtina sąlyga, kad teismas priimtų ieškinį. Informacija turi būti pateikta raštu ir aiškiai. Pažeidus pareigą informuoti, advokato ir ginamojo sutartis gali būti panaikinta. <…>“

16 Įstatyminio dekreto Nr. 28/2010 5 straipsnyje nustatyta:

„<…>

1bis. Jei asmuo ketina teisme pareikšti ieškinį dėl <…> draudimo sutarčių, banko ir finansinių sutarčių, jis, padedamas savo advokato, iš pradžių turi dalyvauti šiame dekrete numatytoje mediacijos procedūroje arba 2007 m. spalio 8 d. Įstatyminiame dekrete Nr. 179 numatytoje taikinimo procedūroje, arba procedūroje, pradėtoje pagal suvestinės redakcijos Bankų ir kreditų įstatymo, numatyto 1993 m. rugsėjo 1 d. Įstatyminiame dekrete Nr. 385 su vėlesniais pakeitimais, 128a straipsnį juo reglamentuojamose srityse. Dalyvavimas mediacijos procedūroje yra ieškinio priimtinumo sąlyga. <…>

<…>

2bis. Jei dalyvavimas mediacijos procedūroje yra ieškinio priimtinumo sąlyga, ši sąlyga laikoma įvykdyta, jei per pirmąjį susitikimą su mediatoriumi šalims nepavyksta susitarti.

<…>

4. 1bis ir 2 dalys netaikomos:

a) procedūrose dėl teismo įsakymo, įskaitant prieštaravimą, kol bus priimtas sprendimas dėl prašymo pradėti ir sustabdyti laikiną vykdymą;

<…>“

17 Šio įstatyminio dekreto 8 straipsnis išdėstytas taip:

„1. Pateikus mediacijos prašymą, atsakingas subjektas paskiria mediatorių ir numato pirmąjį šalių susitikimą; šis susitikimas turi įvykti ne vėliau kaip trisdešimt dienų nuo prašymo pateikimo datos. Apie prašymą ir pirmojo susitikimo datą kitai šaliai pranešama tokiu būdu, kuris užtikrintų, kad ji (taip pat ir prašymą pateikusi šalis) šią informaciją gavo. Pirmajame ir vėlesniuose susitikimuose iki pat procedūros pabaigos šalys privalo dalyvauti padedamos advokato. <…>

<…>

4bis. Jei šalis be pagrįstos priežasties nedalyvauja mediacijos procedūroje, teismas gali į tai atsižvelgti vėliau priimdamas sprendimą pagal Civilinio proceso kodekso 116 straipsnio 2 dalį. Teismas iš šalies, kuri 5 straipsnyje numatytais atvejais be pagrįstos priežasties nedalyvavo procedūroje, priteisia sumokėti į valstybės biudžetą sumą, atitinkančią bendrą įmoką, mokėtiną pareiškiant ieškinį.

<…>“

18 2015 m. rugpjūčio 6 d. *Decreto legislativo n. 130 Attuazione della direttiva 2013/11/UE sulla risoluzione alternativa delle controversie dei consumatori, che modifica il regolamento (CE) n. 2006/2004 e la direttiva 2009/22/CE* (Įstatyminis dekretas Nr. 130, kuriuo Direktyva 2013/11/ES dėl alternatyvaus vartotojų ginčų sprendimo, kuria iš dalies keičiami Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 ir Direktyva 2009/22/EB, perkeliama į nacionalinę teisę; GURI, Nr. 191, 2015 m. rugpjūčio 19 d.; toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 130/2015) į 2005 m. rugsėjo 6 d. *Decreto legislativo n. 206, recante Codice del consumo* (Įstatyminis dekretas Nr. 206 dėl Vartotojų kodekso, GURI, Nr. 235, 2005 m. spalio 8 d; toliau – Vartotojų kodeksas) įtraukta IIbis antraštinė dalis „Alternatyvus ginčų sprendimas“. Šio kodekso, kuris pakeistas Įstatyminiu dekretu Nr. 130/2015, 141 straipsnyje, esančiame šioje naujoje antraštinėje dalyje, numatyta:

„<…>

4. Šios antraštinės dalies nuostatos taikomos neprivalomoms alternatyvaus nacionalinių ir tarpvalstybinių ginčų tarp Europos Sąjungoje įsisteigusių komercinės veiklos subjektų ir joje gyvenančių vartotojų ginčų sprendimo procedūroms, įskaitant nuotoliniu būdu rengiamas procedūras, kai AGS subjektas pasiūlo sprendimą arba sutaikina šalis, kad joms būtų lengviau pasiekti taikų sprendimą, ir visų pirma mediacijos subjektams, nagrinėjantiems su vartotojais susijusias bylas, reglamentuojamas [Įstatyminio dekreto Nr. 28/2010] 16 straipsnio 2 ir 4 dalyse numatytame specialiajame skirsnyje, ir kitoms AGS organizacijoms, kurias įsteigė arba į savo tvarkomus ir kontroliuojamus sąrašus įrašė 1 straipsnio i punkte nurodytos valdžios institucijos, patikrinusios, ar yra įvykdytos sąlygos ir ar šių organizacijų veiklos organizavimas ir procedūros atitinka šios antraštinės dalies nuostatas. <…>

<…>

6. Šios nuostatos neturi poveikio toliau nurodytoms nuostatoms, kuriose numatytas privalomas alternatyvaus ginčų sprendimo procedūrų pobūdis:

a) [Įstatyminio dekreto Nr. 28/2010] 5 straipsnio 1bis daliai, kurioje reglamentuojami atvejai, kai mediacija civilinėse ir komercinėse bylose yra ieškinio priimtinumo sąlyga;

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

19 Pagal tris vieną po kitos sudarytas sutartis *Banco Popolare* suteikė L. Menini ir M. A. Rampanelli einamosios sąskaitos kreditus, kad jie galėtų įsigyti akcijų, tarp jų ir išleistų paties *Banco Popolare* arba kitų jam priklausančių bendrovių.

20 2015 m. birželio 15 d. *Banco Popolare* išduotas mokėjimo įsakymas, kuriuo L. Menini ir M. A. Rampanelli nurodyta sumokėti 991 848,21 EUR sumą, atitinkančią likutį, kurį, kaip mano šis bankas, jie turi jam sumokėti pagal 2009 m. liepos 16 d. pasirašytą sutartį dėl hipoteka užtikrintos einamosios sąskaitos atidarymo. L. Menini ir M. A. Rampanelli pateikė prieštaravimą dėl šio teismo mokėjimo įsakymo ir paprašė sustabdyti jo laikiną vykdymą.

21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas *Tribunale Ordinario di Verona* (Veronos teismas, Italija) tvirtina, kad pagal nacionalinę teisę tokia prieštaravimo procedūra priimtina, tik jei šalys pirmiau pradėjo mediacijos procedūrą pagal Įstatyminio dekreto Nr. 28/2010 5 straipsnio 1bis ir 4 dalis. Jis taip pat konstatuoja, kad jam pateikta byla taip pat patenka į Vartotojų kodekso, iš dalies pakeisto Įstatyminiu dekretu Nr. 130/2015, kuriuo į Italijos teisę perkelta Direktyva 2013/11, taikymo sritį. Iš tiesų L. Menini ir M. A. Rampanelli laikytini „vartotojais“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 4 straipsnio a punktą, sudarę sutartis, kurias galima kvalifikuoti kaip „paslaugų sutartis“ pagal minėtos direktyvos 4 straipsnio d punktą.

22 Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, nėra akivaizdu, kad aplinkybė, jog Direktyvoje 2013/11 aiškiai nurodoma Direktyva 2008/52, reiškia, kad pastarojoje direktyvoje siekiama suteikti valstybėms narėms teisę numatyti, kad vartotojų ginčų srityje privaloma taikyti mediacijos procedūrą, o ne Direktyvoje 2013/11 numatytą AGS procedūrą. Direktyvos 2008/52 5 straipsnio 2 dalis, kurioje leidžiama valstybėms narėms numatyti mediaciją kaip ieškinio priimtinumo sąlygą, nėra imperatyvi, nes tai palikta valstybių narių nuožiūrai.

23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Italijos teisės nuostatos dėl privalomos mediacijos prieštarauja Direktyvai 2013/11. Iš tiesų joje nustatyta vienoda, išimtinė ir harmonizuota vartotojų ginčams skirta sistema, įpareigojanti valstybes nares, kiek tai susiję su šios direktyvos tikslo įgyvendinimu. Todėl ji turi būti taikoma ir Direktyvoje 2008/52 numatytoms procedūroms.

24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pabrėžia, kad Direktyvos 2013/11 9 straipsnyje ne tik suteikta galimybė šalims pasirinkti, ar dalyvauti AGS procedūroje, bet ir bet kada iš jos pasitraukti, todėl dėl nacionalinėje teisėje numatyto privalomo naudojimosi mediacija vartotojo padėtis tampa nepalankesnė, nei ji būtų, jei ši priemonė būtų pasirinktinė.

25 Galiausiai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, nacionalinėje teisėje numatyta privaloma mediacijos procedūra nesuderinama su Direktyvos 2013/11 9 straipsnio 2 dalimi, nes šalys negali bet kada ir besąlygiškai pasitraukti iš nacionalinės procedūros, jei nėra patenkintos

šios procedūros eiga ar veikimu. Jos gali tai padaryti, tik remdamosi pateisinama priežastimi, kitaip teismas gali joms skirti piniginę sankciją, net jei iš mediacijos procedūros pasitraukusi šalis laimi bylą teisme.

26 Šiomis aplinkybėmis *Tribunale Ordinario di Verona* (Veronos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 2013/11] 3 straipsnio 2 dalis, kurioje nustatyta, kad šia direktyva „nedaromas poveikis [Direktyvai2008/52]“, turi būti suprantama taip, kad valstybių narių teisė numatyti privalomą mediaciją išsaugoma tik į [Direktyvos 2013/11] taikymo sritį nepatenkančiais atvejais, t. y. [Direktyvos 2013/11] 2 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais, taip pat kilus ginčams dėl sutarčių, kurie nesusiję su pirkimo–pardavimo sutartimis ar paslaugų sutartimis ir su vartotojais?

2. Ar [Direktyvos 2013/11] 1 straipsnis, kuriame vartotojams užtikrinama galimybė pateikti skundus dėl komercinės veiklos subjektų asmenims, taikantiems alternatyvaus ginčų sprendimo procedūras, turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią mediacijos procedūros taikymas sprendžiant kurį nors iš [Direktyvos 2013/11] 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų ginčų numatytas kaip būtina vartotojo statusą turinčios šalies ieškinio teismui priimtinumo sąlyga, ir (bet kuriuo atveju) ar juo draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kurioje numatytas privalomas naudojimasis advokato paslaugomis ir susijusios vartotojo, dalyvaujančio su vienu iš minėtų ginčų susijusioje mediacijoje, išlaidos ir galimybė nedalyvauti mediacijos procedūroje tik tada, kai yra pateisinama priežastis?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

27 Italijos ir Vokietijos vyriausybės ginčija prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą, motyvuodamos tuo, kad Direktyva 2013/11 netaikytina pagrindinėje byloje. Italijos vyriausybė teigia, kad šis ginčas yra mokėjimo įsakymo procedūros, kurią vartotojo atžvilgiu pradėjo komercinės veiklos subjektas, tąsa, todėl jis nepatenka į Direktyvos 2013/11 taikymo sritį. Vokietijos vyriausybė mano, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepatikslina, ar Įstatyminiame dekrete Nr. 28/2010 nustatyta mediacijos procedūra yra „AGS subjekto“ vykdoma „AGS procedūra“, kaip tai apibrėžta Direktyvoje 2013/11, nes tik tokiu atveju ši direktyva būtų taikoma.

28 Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gali atmesti, tik jei akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismas neturi faktinės ar teisinės informacijos, reikalingos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Allianz Hungária Biztosító ir kt.*, C-32/11, EU:C:2013:160, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

29 Vis dėlto šiuo atveju matyti, kad klausimas, ar Direktyva 2013/11 taikoma pagrindinėje byloje, yra neatskiriamai susijęs su atsakymais į šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas turi kompetenciją atsakyti į šį prašymą (pagal analogiją žr. 2017 m. kovo 7 d. Sprendimo *X ir X*, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, 37 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

Dėl pirmojo klausimo

30 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2013/11 3 straipsnio 2 dalį, kurioje nustatyta, kad šia direktyva „nedaromas poveikis“ Direktyvai 2008/52, reikia aiškinti taip: jai prieštarauja nacionalinė nuostata, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, kurioje numatyta privaloma mediacijos procedūra, sprendžiant Direktyvos 2013/11 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus ginčus.

31 Reikia priminti, kad Direktyvos 2008/52 1 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad ja siekiama sudaryti geresnes alternatyvaus ginčų sprendimo galimybes ir propaguoti taikų ginčų sprendimą skatinant naudotis mediacija. Minėto straipsnio 2 dalyje pabrėžiama, kad ši direktyva taikoma civilinėms ir komercinėms byloms tarptautinių ginčų atveju; pagal jos 2 straipsnį tai yra ginčai, kai bent vienos iš ginčo šalių nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje nei bet kurios kitos ginčo šalies valstybėje narėje.

32 Šiuo atveju neabejojama, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas ginčas nėra toks tarptautinis ginčas.

33 Žinoma, kaip nurodyta Direktyvos 2008/52 8 konstatuojamojoje dalyje, niekas netrukdo valstybėms narėms šios direktyvos taikyti ir vidaus mediacijos procesams; būtent tokią galimybę, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pasirinko Italijos įstatymų leidėjas. Šiuo klausimu Direktyvos 2013/11 19 konstatuojamojoje dalyje primenama, kad Direktyvoje 2008/52 nustatytos mediacijos sistemos Sąjungos lygiu, kurios pasitelkiamos sprendžiant tarptautinius ginčus, neužkertant kelio taikyti tą direktyvą vidaus mediacijos sistemoms.

34 Tačiau, kaip generalinis advokatas pabrėžia išvados 60 punkte, Italijos įstatymų leidėjo sprendimas išplėsti Įstatyminio dekreto Nr. 28/2010 nuostatų taikymą nacionaliniams ginčams negali išplėsti Direktyvos 2008/52 1 straipsnio 2 dalyje apibrėžtos jos taikymo srities.

35 Vadinasi, Direktyva 2008/52 netaikoma tokiam ginčui, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, todėl šioje byloje nebūtina atsakyti į klausimą dėl šios direktyvos ir Direktyvos 2013/11 ryšio. Kiek tai susiję su klausimu, ar Direktyvai 2013/11 prieštarauja nacionalinė nuostata, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, reikia pažymėti, kad būtent to prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teiraujasi pateikdamas antrąjį klausimą, todėl šis aspektas nagrinėjamas atsakant į tą klausimą.

36 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl antrojo klausimo

37 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar Direktyvą 2013/11 reikia aiškinti taip: jai prieštarauja nacionalinės teisės nuostata, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, kurioje numatyta, kad, pirma, sprendžiant šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus ginčus privaloma taikyti mediacijos procedūrą ir jos taikymas yra ieškinio priimtinumo sąlyga, antra, taikant mediaciją vartotojams privaloma naudotis advokato paslaugomis ir, trečia, vartotojai gali atsisakyti pirmiausia taikyti mediaciją, tik jei įrodo, kad toks sprendimas tinkamai pagrįstas.

38 Atsakant į šį klausimą pirmiausia reikia išnagrinėti, ar Direktyvą 2013/11 galima taikyti tokiai nuostatai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje.

39 Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kad, remiantis Direktyvos 2013/11 1 straipsniu, šia direktyva siekiama, kad vartotojai galėtų savanoriškai pateikti skundus dėl komercinės veiklos subjektų, naudodamiesi AGS procedūromis.

40 Direktyva 2013/11 taikoma ne visiems su vartotojais susijusiems ginčams, bet tik toms procedūroms, kurios atitinka šias kumuliacines sąlygas: pirma, vartotojas turi inicijuoti procedūrą komercinės veiklos subjekto atžvilgiu dėl sutartinių įsipareigojimų, kylančių iš pirkimo–pardavimo arba paslaugų sutarčių, antra, pagal Direktyvos 2013/11 4 straipsnio 1 dalies g punktą ši procedūra turi atitikti šioje direktyvoje nustatytus reikalavimus ir, be kita ko, turi būti nepriklausoma, nešališka, skaidri, veiksminga, greita ir sąžininga ir, trečia, minėta procedūra turi būti vykdoma AGS subjekto, t. y. pagal tos pačios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies h punktą, nesvarbu, kaip vadinamo subjekto, kuris įsteigtas ilgam laikui, teikia ginčų spendimo pagal AGS procedūrą paslaugas ir yra įtrauktas į pagal Direktyvos 2013/11 20 straipsnio 2 dalį sudarytą sąrašą, kuris pateikiamas Europos Komisijai.

41 Norint nustatyti, ar Direktyva 2013/11 taikoma AGS procedūrai, kaip antai nagrinėjamai pagrindinėje byloje, reikia išnagrinėti, ar tenkinamos šios sąlygos.

42 Kiek tai susiję su pirmąja sąlyga, klausimą, ar AGS procedūra, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, laikytina inicijuota ne komercinės veiklos subjekto, o vartotojo, turi nagrinėti nacionalinis teismas, ir jį sprendžiant vadovaujamasi kiekvienos valstybės narės vidaus teise. Todėl, kiek tai susiję su pagrindine byla, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar prieštaravimas dėl mokėjimo įsakymo ir su šia priemone susijęs prašymas sustabdyti laikiną vykdymą sudaro vartotojo pateiktą skundą, kuris pateiktas atskirai nuo kreditą suteikusio komercinės veiklos subjekto inicijuotos mokėjimo įsakymo procedūros, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje.

43 Kiek tai susiję su antrąja ir trečiąja sąlygomis, prašyme priimti prejudicinį sprendimą nepatikslinta, ar Italijos teisės aktuose numatytą mediacijos procedūrą vykdo AGS subjektas, kaip tai numatyta Direktyvoje 2013/11. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat turi įvertinti, ar Vartotojų kodekso, iš dalies pakeisto Įstatyminiu dekretu Nr. 130/2015, 141 straipsnio 4 dalyje numatytas subjektas yra AGS subjektas, kuris atitinka Direktyvoje 2013/11 nustatytas sąlygas, nes tik tokiu atveju ši direktyva gali būti taikoma.

44 Vadinasi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui patikrinus minėtus aspektus, Direktyva 2013/11 gali būti taikoma tokiai nuostatai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje.

45 Dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą sudarančių trijų elementų ir, pirmiausia, reikalavimo taikyti mediacijos procedūrą kaip ieškinio dėl ginčo, kuris yra minėtos procedūros objektas, priimtinumo sąlygą, numatytą Įstatyminio dekreto Nr. 28/2010 5 straipsnio 1bis dalyje, reikia pripažinti, kad Direktyvos 2013/11 1 straipsnio pirmame sakinyje numatyta vartotojo galimybė „savanoriškai“ AGS subjektams pateikti skundus dėl komercinės veiklos subjektų.

46 Šiuo aspektu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar, remiantis pažodiniu šio 1 straipsnio pirmo sakinio aiškinimu, tokį išankstinio privalomo mediacijos taikymo reikalavimą valstybės narės gali palikti tik tokių tipų ginčams, kuriems ši direktyva netaikoma.

47 Tačiau, kaip matyti iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, aiškinant Sąjungos teisės nuostatas reikia atsižvelgti ne tik į jų formuluotę, bet ir į teisės akto, kuriame jos įtvirtintos, tikslus ir jų kontekstą (2014 m. spalio 15 d. Sprendimo *Hoštická ir kt.*, C-561/13, EU:C:2014:2287, 29 punktas).

48 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, nors Direktyvos 2013/11 1 straipsnio pirmame sakinyje vartojamas žodis „savanoriškai“, šio straipsnio antrame sakinyje aiškiai numatyta galimybė valstybėms narėms nustatyti privalomą dalyvavimą AGS procedūrose, jei tokia nuostata netrukdo šalims pasinaudoti teise kreiptis į teismą.

49 Šį aiškinimą patvirtina Direktyvos 2008/52 3 straipsnio a punktas, kuriame mediacija apibrėžta kaip struktūrinis procesas, neatsižvelgiant į tai, kaip jis pavadintas ar nurodytas, kai dvi ar daugiau ginčo šalių savanoriškai stengiasi pačios susitarti dėl ginčo sprendimo. Šis procesas gali būti inicijuotas šalių arba pasiūlytas ar nurodytas pradėti teismo, bet taip pat jis gali būti numatytas valstybės narės teisėje.

Be to, pagal Direktyvos 2008/52 5 straipsnio 2 dalį ji taikoma nedarant poveikio nacionalinės teisės aktams, kuriuose nustatyta, kad mediacija yra privaloma, jeigu šie teisės aktai neužkerta kelio ginčo šalims pasinaudoti teise kreiptis į teismą.

50 Kaip nurodyta Direktyvos 2008/52 13 konstatuojamojoje dalyje, mediacijos savanoriškumas reiškia ne šalių laisvę taikyti šį procesą arba jo netaikyti, bet tai, kad „šalys pačios vadovautų procesui ir galėtų jį organizuoti kaip nori bei nutraukti bet kuriuo metu“.

51 Taigi, svarbu ne tai, ar mediacijos sistema yra privaloma ar pasirenkama, o tai, kad būtų išlaikyta šalių teisė kreiptis į teismą. Šiuo tikslu, kaip generalinis advokatas pažymėjo išvados 75 punkte, valstybės narės išlaiko visišką teisėkūros autonomiją, jeigu išlaikomas Direktyvos 2013/11 veiksmingumas.

52 Todėl faktas, kad tokioje nacionalinės teisės nuostatoje, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, ne tik nustatoma neteisminė mediacijos procedūra, bet ir įpareigojama ja naudotis prieš kreipiantis į teismą, netrukdo siekti Direktyvos 2013/11 tikslo (pagal analogiją žr. 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Alassini ir kt.*, C-317/08–C-320/08, EU:C:2010:146, 45 punktą).

53 Žinoma, neginčijama, kad, ieškinio dėl Įstatyminio dekreto Nr. 28/2010 5 straipsnio 1bis dalyje nurodytų klausimų priimtinumą susiejus su sąlyga bandyti pasinaudoti privaloma mediacija, pagrindinėje byloje nagrinėjamoje nacionalinėje nuostatoje nustatytas papildomas etapas, kurį reikia įveikti prieš naudojantis teise kreiptis į teismą. Ši sąlyga gali pakenkti veiksmingos teisminės apsaugos principo įgyvendinimui (šiuo klausimu žr. 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Alassini ir kt.*, C-317/08–C-320/08, EU:C:2010:146, 62 punktą).

54 Vis dėlto iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad pagrindinės teisės nėra absoliučios, joms gali būti taikomi apribojimai su sąlyga, kad jie iš tikrųjų atitinka bendrojo intereso tikslus, kurių siekiama nagrinėjama priemone, ir, atsižvelgiant į siekiamą tikslą, nėra neproporcingas ir netoleruotinas kišimasis, pažeidžiantis užtikrinamų teisių esmę (2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Alassini ir kt.*, C-317/08–C-320/08, EU:C:2010:146, 63 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

55 Kaip generalinis advokatas pažymėjo išvados 81 punkte, nors 2010 m. kovo 18 d. Sprendimas *Alassini ir kt.* (C-317/08–C-320/08, EU:C:2010:146) susijęs su taikinimo procedūra, Teisingumo Teismo pateiktus argumentus galima pritaikyti nacionalinės teisės aktams, kuriuose nustatomas įpareigojimas naudotis kitomis neteisminėmis procedūromis, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjama mediacijos procedūra.

56 Taigi, kaip iš esmės nurodyta Direktyvos 2013/11 45 konstatuojamojoje dalyje, valstybės narės gali laisvai pasirinkti priemones, tinkamas užtikrinti, kad nebūtų kliudoma pasinaudoti teise kreiptis į teismą; šiam tikslui pasiekti tinkamomis priemonėmis, be kita ko, laikomos šios dvi: nuostata, kad AGS procedūros rezultatas šalims neprivalomas, ir nuostata, kad vykstant šiai procedūrai senaties terminai nesibaigia.

57 Dėl AGS procedūros rezultato privalomumo reikia pažymėti, kad Direktyvos 2013/11 9 straipsnio 2 dalies a punkte valstybės narės įpareigojamos šioje procedūroje užtikrinti šalims galimybę bet kada iš jos pasitraukti, jeigu šios nepatenkintos procedūros eiga arba veikimu. Be to, pagal minėtos direktyvos 9 straipsnio 2 dalies b punktą AGS procedūros pabaigoje šalims tik pasiūlomas sprendimas ir jos gali laisvai su juo sutikti ir jį vykdyti arba jį atmesti.

58 Nors Direktyvos 2013/11 9 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad nacionaliniai įstatymų leidėjai gali numatyti, jog AGS procedūros rezultatas tampa privalomas komercinės veiklos subjektui, tai įmanoma, tik jei vartotojas pirmiau sutinka su siūlomu sprendimu.

59 Dėl senaties termino reikia pažymėti, kad Direktyvos 2013/11 12 straipsnyje numatyta, jog valstybės narės turi užtikrinti, kad šalims, kurios bando išspręsti ginčą naudodamosi AGS procedūromis, nebūtų užkertamas kelias vėliau pradėti su tuo ginču susijusį teismo procesą dėl AGS procedūros metu pasibaigusio ieškinio senaties termino.

60 Be to, pagal Direktyvos 2013/11 8 straipsnio a punktą AGS procedūra turi būti nesunkiai prieinama elektroniniu ir neelektroniniu būdu abiem šalims, neatsižvelgiant į jų buvimo vietą.

61 Taigi reikalavimas pasinaudoti mediacijos procedūra, kaip ieškinio priimtinumo sąlyga, gali būti suderinamas su veiksmingos teisminės apsaugos principu, jeigu šioje procedūroje nepriimamas šalims privalomas sprendimas, dėl jos iš esmės nevėluojama pateikti ieškinio teisme, sustabdoma atitinkamų teisių senatis ir nepatiriama išlaidų arba šalys patiria tik nereikšmingų išlaidų, jei elektroninis būdas nėra vienintelis, kuriuo vykdoma minėta taikinimo procedūra, ir yra galimybė išimtiniais atvejais, kai tai būtina greitai padaryti atsižvelgiant į padėties skubą, nustatyti laikinąsias apsaugos priemones (šiuo klausimu žr. 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Alassini ir kt.*, C-317/08–C-320/08, EU:C:2010:146, 67 punktą).

62 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos, būtent Įstatyminio dekreto Nr. 28/2010 5 straipsnis ir Vartotojų kodekso, iš dalies pakeisto Įstatyminiu dekretu Nr. 130/2015, 141 straipsnis, netrukdo šalims pasinaudoti teise kreiptis į teismą, kaip to reikalaujama pagal Direktyvos 2013/11 1 straipsnį, t. y. ar jos atitinka pirmesniame punkte nurodytus reikalavimus.

63 Toks reikalavimas naudotis mediacijos procedūra, kaip ieškinio priimtinumo sąlyga, iš esmės suderinamas su Direktyvos 2013/11 1 straipsniu.

64 Antra, dėl vartotojo pareigos naudotis advokato paslaugomis, kad galėtų dalyvauti mediacijos procedūroje, reikia pabrėžti, kad atsakymas į šį klausimą aiškus iš Direktyvos 2013/11 8 straipsnio b punkto formuluotės. Iš tikrųjų, šiame su procedūros veiksmingumu susijusiame straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės turi užtikrinti šalims galimybę naudotis AGS procedūra, neprivalant pasisamdyti advokato ar teisės konsultanto. Be to, minėtos direktyvos 9 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta, kad kiekvienai šaliai turi būti pranešta, jog ji neprivalo pasisamdyti advokato ar teisės konsultanto.

65 Todėl nacionalinės teisės nuostatose negalima reikalauti, kad AGS procedūroje dalyvaujantis vartotojas būtinai naudotųsi advokato paslaugomis.

66 Galiausiai, trečia, kiek tai susiję su klausimu, ar Direktyvą 2013/11 reikia aiškinti taip, kad ja draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią vartotojai gali pasitraukti iš mediacijos procedūros, tik jei įrodo, kad yra pateisinama tokį sprendimą pagrindžianti priežastis, kitaip vėliau teismo proceso metu skiriamos finansinės sankcijos, reikia pripažinti, kad toks apribojimas trukdo šalims pasinaudoti teise kreiptis į teismą, o tai prieštarauja Direktyvos 2013/11 1 straipsnyje nurodytam jos tikslui. Galimas vartotojo pasitraukimas iš AGS procedūros negali turėti jam nepalankių padarinių, pareiškiant ieškinį dėl ginčo, dėl kurio buvo arba turėjo būti taikoma ši procedūra.

67 Šiuos argumentus patvirtina Direktyvos 2013/11 9 straipsnio 2 dalies a punkto formuluotė, pagal kurią vykdant AGS procedūras, kuriomis ginčą siekiama išspręsti pasiūlant sprendimą, valstybės narės įpareigojamos užtikrinti šalių galimybę bet kada pasitraukti iš procedūros, jeigu yra nepatenkintos jos eiga arba veikimu.

68 Toje pačioje nuostatoje taip pat patikslinama, kad kai nacionalinės teisės nuostatose numatomas privalomas komercinės veiklos subjekto dalyvavimas AGS procedūrose, vartotojas (ir būtent tik jis) visada gali pasinaudoti šia teise iš jų pasitraukti.

69 Todėl Direktyva 2013/11 turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią vartotojai gali pasitraukti iš mediacijos procedūros, tik jei įrodo, kad yra šį sprendimą pagrindžianti pateisinama priežastis.

70 Taip pat reikia pažymėti, kad per posėdį Italijos vyriausybė nurodė, jog numatyta, kad vėlesniame teismo procese teisėjas gali skirti baudą, tik kai mediacijos procedūroje nedalyvaujama be tinkamos priežasties, o ne kai iš jos pasitraukiama. Jei yra būtent taip (tai patikrinti turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), Direktyva 2013/11 nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią atsisakyti dalyvauti išankstinėje mediacijos procedūroje vartotojas gali tik tinkamai pagrindęs savo sprendimą, tiek, kiek joje neribojama jo teisė bet kada po pirmojo susitikimo su mediatoriumi nutraukti šią procedūrą.

71 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad

— Direktyvą 2013/11 reikia aiškinti taip: ja nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, kurioje numatyta, kad sprendžiant šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus ginčus privaloma taikyti mediacijos procedūrą ir jos taikymas yra su tais pačiais ginčais susijusio ieškinio priimtinumo sąlyga, jei toks reikalavimas netrukdo šalims pasinaudoti teise kreiptis į teismą.

— Tačiau minėta direktyva turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, kurioje numatyta, kad taikant mediaciją vartotojams privaloma naudotis advokato paslaugomis ir kad vartotojai gali atsisakyti pirmiausia taikyti mediaciją, tik jei įrodo, kad toks sprendimas tinkamai pagrįstas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

72 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/11/ES dėl alternatyvaus vartotojų ginčų sprendimo, kuria iš dalies keičiami Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 ir Direktyva 2009/22/EB (Direktyva dėl vartotojų AGS), reikia aiškinti taip: ja nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, kurioje numatyta, kad sprendžiant šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus ginčus privaloma taikyti mediacijos procedūrą ir jos taikymas yra su tais pačiais ginčais susijusio ieškinio priimtinumo sąlyga, jei toks reikalavimas netrukdo šalims pasinaudoti teise kreiptis į teismą.

Tačiau minėta direktyva turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, kurioje numatyta, kad taikant mediaciją vartotojams privaloma naudotis advokato paslaugomis ir kad vartotojai gali atsisakyti pirmiausia taikyti mediaciją, tik jei įrodo, kad toks sprendimas tinkamai pagrįstas.

Parašai.